

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અંકાર દસ્તીદાર

વિરુધ્ધ

શ્રીમતી બંજુલ દસ્તીદાર અને અન્ય

૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૬

(એસ. બી. સિન્હા અને માર્કેટીય કાટજી, જે. જે.)

મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩-કલમ ૮૧-સામાનની ખોટી

અટકાયત-કથિત અટકાયતના પાંચ વર્ષ પછી નુકસાનીનો દાવો-

પકડવું, સમય દ્વારા પ્રતિબંધિત છે.

પ્રતિવાદી નં. ૧ એ તેમના રહેણાંક મકાનના સંદર્ભમાં અપીલ કરનાર તેના ભાઈ સામે માલિકીની ઘોષણા માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો.૧૬.૩.૧૯૮૩ પર, અપીલકર્તાએ તે ઓરડામાં તાળું મારી દીધું હતું જ્યાં પ્રતિવાદી નં.૧ રાખવામાં આવી હતી.વકીલ કમિશનરે માલની ચાદી બનાવી હતી.ત્યારબાદ અરજદારે પણ દાવો દાખલ કર્યો હતો.૨૪.૬.૧૯૮૨ પર, પ્રતિવાદી નં.૧ તેણે કપડાં અને વ્યક્તિગત અસ્કયામતો સહિત તેના સામાનની ખોટી અટકાયત માટે **Rs.૫૦,૦૦૦/-** ના નુકસાનનો દાવો કર્યો હતો અને રૂ. ૮૮, ૦૦૦/- રાષ્ટ્રીય બચત પ્રમાણપત્રની માન્યતાનું નવીકરણ કરી શકાયું ન હોવાના આરોપ પર અને આમ, તેણીને નુકસાન થયું હતું.ફરિયાદીએ દાવો પાછો ખેંચી લીધો હતો.જો કે, કાઉન્ટર દાવાને દાવો ગણવામાં આવ્યો હતો.તે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું.અપીલ પર, ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ, પ્રશ્ન કે કાઉન્ટર દાવા પર મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હતો, તેનો જવાબ નકારાત્મક આપવામાં આવ્યો હતો.એટલે વર્તમાન અપીલ.

અપીલને મંજૂરી આપવી, કોર્ટ.

પકડી રાખો:૧.૧.મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૯૧ અન્ય કોઈ ચોક્કસ જંગમ મિલકતને ખોટી રીતે લેવા અથવા ઈજા પહોંચાડવા અથવા ખોટી રીતે

અટકાયતમાં રાખવા માટે વળતર માટેના દાવાના સંદર્ભમાં મર્યાદાના સમયગાળાની જોગવાઈ કરે છે.જે સમયથી સમયગાળો ચાલવાનું શરૂ થાય છે તે ત્યારે હશે જ્યારે મિલકત ખોટી રીતે લેવામાં આવે અથવા ઘાયલ થાય અથવા જ્યારે અટકાયત કરનારનો કબજો ગેરકાયદેસર બને.[૧૦૪-સી-ડી]

૧.૨.સમગ્ર મિલકતનો કબજો ૧૬.૦૩ પર લેવામાં આવ્યો હતો.૯૮૭ જ્યારે અપીલકર્તાએ ઓરડામાં તાળું મારી દીધું હતું.કાઉન્ટર દાવો પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા ૨૪.૦૬ પર દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. ૯૯૨, એટલે કે, કથિત અટકાયતના પાંચ વર્ષ પછી.આ પ્રકારના કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને સંજોગોમાં, જો મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૯૧ લાગુ નહીં થાય, તો બાકીની જોગવાઈ લાગુ થશે.હકીકત એ છે કે અપીલકર્તાએ તે ઓરડામાં તાળું મારી દીધું હતું જ્યાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો માલ ધરાવતી આલમારી સંગ્રહિત કરવામાં આવી હતી તે ૧૬.૦૩ પર પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને જાણ હતી.૧૯૮૭.તે આ વિશે જાણતી હતી.જો તેણીએ અપીલકર્તાની તરફથી તે કૃત્ય માટે નુકસાનીનો દાવો કરવો પડ્યો હોત, તો તેણે ઉપરોક્ત તારીખથી ત્રણ વર્ષના સમયગાળાની અંદર દાવો દાખલ કરવો જોઈતો હતો.વધુમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧ અપીલકર્તાના કથિત કથિત ખોટા કૃત્ય વિશે જાણતો હતો.તેણીએ અગાઉના દાવામાં પ્રો ઇન્ટરસે સુઓના સ્વરૂપમાં અરજી દાખલ કરી હતી.એ જ નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું.તેણીની કાર્યવાહીનું કારણ તેના ભાઈથી અલગ અને અલગ હતું.એક

માલિકી અને કબજાની જાહેરાતના સંબંધમાં હતું, બીજું ચોક્કસ જંગમ મિલકતોની ખોટી અટકાયત માટે ગુકસાનીના સંબંધમાં હતું. માત્ર એટલા માટે કે અપીલકર્તા અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા અને તેમની વચ્ચેની અન્ય કાનૂની કાર્યવાહીમાં, એક વકીલ કમિશનરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત ખંડના માલની યાદી તૈયાર કરવામાં આવી હતી, તે ગુકસાન માટે દાવો કરવા માટે કાર્યવાહીના નવા કારણને જન્મ આપશે નહીં. જો માલના કબજા માટે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હોત તો આ બાબત અલગ હોત.

સરાઈ ચંદ્ર મુખર્જી વિરુદ્ધ નેરોદ ચંદ્ર મુખર્જી અને અન્ય, AIR (૧૯૩૫) કલકત્તા ૪૦૫ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ૨૦૦૬ની સિવિલ અપીલ નંબર ૫૬૦૯.

૨૦૦૨ના એફ. એ. નંબર ૭૧માં કલકત્તા હાઈકોર્ટના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશની તારીખ ૧૯.૧.૨૦૦૫ પરથી.

અપીલકર્તા માટે પ્રણવ કુમાર મલિક અને એસ. કે. પટનાયક.

પ્રતિવાદીઓ માટે ડી. બેરા અને સરલા ચંદ્ર.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

એસ. બી. સિન્હા, જે. લીવ મંજૂર.

માલસામાનની ખોટી અટકાયતના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદા કરવા માટે મર્યાદા સમયગાળો કેટલો હશે તે આ અપીલમાં સામેલ પ્રશ્ન છે જે ૨૦૦૨ના એફ. એ. નંબર ૭૧માં કલકત્તા ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૯.૦૧.૨૦૦૫ તારીખના ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે.

અપીલકર્તા અને સ્વર્ગીય કામાક્ષ્યા કુમાર, દીપ્તિ દાસગુપ્તા પ્રતિવાદી નંબર ૨ ના પતિ અહીં ભાઈઓ છે. બંજુલા દસ્તીદાર, અહીં પ્રતિવાદી નંબર ૧ તેમની બહેન છે. તેમને વધુ એક બહેન બુલબુલ દસ્તીદાર હતી (જેનું નવેમ્બર, ૧૯૮૭માં અવસાન થયું હતું). પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા પી-૮૨૪, ન્યૂ અલીપુર, કોલકાતા ખાતે સ્થિત તેમના રહેણાંક મકાનના સંબંધમાં માલિકીની જાહેરાત માટે અપીલકર્તા સામે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. કથિત રીતે, અપીલકર્તાએ એક ઓરડામાં તાળું મારી દીધું હતું, જ્યાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ બંજુલા

૧૬.૦૩.૧૯૮૭ પર રહેતો હતો.આ દાવામાં વકીલ કમિશનરની નિમણૂક કરીને ચાલી તૈયાર કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ ફરિયાદી દ્વારા કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા ઉપરોક્ત દાવામાં રૂ.૦૬.૧૯૯૨ પર તેણીના સામાનની ખોટી અટકાયત માટે નુકસાનીનો દાવો કરીને વળતો દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.દાવાની રકમ કથિત રીતે એવા આરોપ પર કરવામાં આવી હતી કે રાષ્ટ્રીય બચત પ્રમાણપત્રની માન્યતાનું નવીકરણ કરી શકાતું નથી અને આ રીતે તેણીને રૂ. ૮૮, ૦૦૦/- .તેમણે વળતર પેટે રૂ. ૫૦, ૦૦૦/- કપડાં અને વ્યક્તિગત અસ્કયામતો સહિત તેણીના સામાનની ખોટી અટકાયત માટે.દાવો પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો.જોકે, વળતા દાવાને દાવો ગણવામાં આવ્યો હતો.તે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું.

અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્નોમાંથી એક એ હતો કે શું ઉપરોક્ત પ્રતિદાવા પર મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે આ આધાર પર કે મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ની કલમ ૨૨ લાગુ થશે, એવું માનીને આગળ વધ્યા કે દાવો મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત નથી.

ડિવિઝન બેન્ચના વિદ્વાન ન્યાયાધીશોમાંના એકએ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે સંપૂર્ણ અપકૃત્ય સતત ખોટું નથી, પરંતુ જણાવ્યું હતું કે:

"તે સતત ખોટા કાર્યનો સાર છે કે તે એક એવું કાર્ય છે જે સતત ઈજાના સ્ત્રોત બનાવે છે અને કાર્ય કરનારને ઈજાના ચાલુ રાખવા માટે જવાબદાર અને જવાબદાર બનાવે છે.જો ખોટા કૃત્યથી ઈજા થાય છે જે સંપૂર્ણ છે, તો આ કૃત્યથી થતા નુકસાન દ્વારા કોઈ સતત ખોટું થતું નથી.

તેના ચુકાદાના સમર્થનમાં, ડિવિઝન બેન્ચે શરત ચંદ્ર મુખર્જી વિરુદ્ધ નેરોડ ચંદ્ર મુખર્જી અને અન્ય (એ. આઈ. આર. ૧૯૩૫ કલકત્તા ૪૦૫) કેસમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટના ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણય પર મજબૂત આધાર રાખ્યો છે.તે જમીનના વપરાશકર્તાના સંદર્ભમાં વાદીના અધિકારની ઘોષણા માટેનો દાવો હતો, જેના પર અમુક શેડ એક માર્ગ તરીકે બનાવવામાં આવ્યા હતા જે તેમાં અવરોધ ઊભો કરી રહ્યા હતા.તે આધારમાં તે સતત ખોટું હોવાનું માનવામાં આવતું હતું.

નુકસાની માટેનો દાવો, અમારા મતે, મિલકતમાં પોતાના અધિકારના આનંદના સંદર્ભમાં સતત ખોટા સામે અલગ પાયા પર ઊભો છે.જ્યારે કોઈ ચોક્કસ જમીન પર માર્ગના અધિકારનો દાવો કરવામાં આવે છે, પછી ભલે તે જાહેર હોય કે

ખાનગી, જેના પર અપકૃત્ય કરનારને કબજો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી, તો ઉદ્ધંધન ચાલુ રહેશે.જો કે, તે નિર્વિવાદ છે કે જ્યાં સુધી ખોટું સતત ન હોય ત્યાં સુધી, મર્યાદાનો સમયગાળો ચાલવાનું બંધ થતો નથી.એકવાર સમયગાળો ચાલવાનું શરૂ થાય તે પછી, જ્યાં કલમ ૨૨ ની જોગવાઈઓ લાગુ થશે તે સિવાય તે અટકતું નથી.

મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૬૮,૬૯ અને ૯૧ જંગમ મિલકતના સંદર્ભમાં દાવાને સંચાલિત કરે છે.ચોરી, અથવા અપ્રમાણિક ગેરરીતિ અથવા રૂપાંતરણ દ્વારા ગુમાવેલી અથવા હસ્તગત કરેલી ચોક્કસ જંગમ મિલકત માટે; પક્ષના કબજાના સંદર્ભમાં જ્ઞાન એ કલમ ૬૮ ની દ્રષ્ટિએ મર્યાદાનું પ્રારંભિક બિંદુ હશે.અન્ય કોઈપણ ચોક્કસ જંગમ મિલકત માટે, કલમ ૬૯ની શરતો અનુસાર, જે સમયથી સમયગાળો ચાલવાનું શરૂ થાય છે તે મિલકત ખોટી રીતે લેવામાં આવે તે સમય હશે.કલમ ૯૧ અન્ય કોઈ ચોક્કસ જંગમ મિલકતને ખોટી રીતે લેવા અથવા ઈજા પહોંચાડવા અથવા ખોટી રીતે અટકાયત કરવા બદલ વળતર માટેના દાવાના સંદર્ભમાં મર્યાદાના સમયગાળાની જોગવાઈ કરે છે.જે સમયથી સમયગાળો ચાલવાનું શરૂ થાય છે તે ત્યારે હશે જ્યારે મિલકત ખોટી રીતે લેવામાં આવે અથવા ઘાયલ થાય અથવા જ્યારે અટકાયત કરનારનો કબજો ગેરકાયદેસર બને.

જ્યારે અપીલકર્તાએ ઓરડામાં તાળું લગાવ્યું હતું ત્યારે ૧૬.૦૩.૧૯૮૭ પર સમગ્ર મિલકતનો કબજો લેવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાય છે.કથિત અટકાયતના પાંચ વર્ષ પછી પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા ૨૪.૦૬.૧૯૯૨ પર પ્રતિદાવા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.આ પ્રકારના કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને સંજોગોમાં, જો મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૯૧ લાગુ નહીં થાય, તો બાકીની જોગવાઈ લાગુ થશે.હકીકત એ છે કે વાદી પાસે ઓરડામાં લોકર હતું જ્યાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો માલ ધરાવતી આલમારી સંગ્રહિત કરવામાં આવી હતી તે ૧૬.૦૩.૧૯૮૭ પર પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને જાણ હતી.તે આ વિશે જાણતી હતી.જો તેણીએ અપીલકર્તાની તરફથી તે કૃત્ય માટે ગુકસાનીનો દાવો કરવો પડ્યો હોત, તો તેણે ઉપરોક્ત તારીખથી ત્રણ વર્ષના સમયગાળાની અંદર દાવો દાખલ કરવો જોઈતો હતો.વધુમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧ અપીલકર્તાના કથિત કથિત ખોટા કૃત્ય વિશે જાણતો હતો.તેણીએ અગાઉના દાવામાં પ્રો ઇન્ટરસે સુઓના સ્વરૂપમાં અરજી દાખલ કરી હતી.એ જ નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું.તેણીની કાર્યવાહીનું કારણ તેના ભાઈથી અલગ અને અલગ હતું.એક લીસ માલિકીની જાહેરાત અને કબજાના સંબંધમાં હતી, બીજી લીસ ચોક્કસ જંગમ મિલકતોની ખોટી અટકાયત માટે ગુકસાનીના સંબંધમાં હતી.માત્ર એટલા માટે કે અપીલકર્તા અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા અને તેમની વચ્ચેની અન્ય કાનૂની કાર્યવાહીમાં, એક વકીલ કમિશનરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત ખંડના માલની યાદી તૈયાર કરવામાં આવી હતી, તે જ, અમારા મતે, ગુકસાની માટે દાવો કરવા માટે

કાર્યવાહીના નવા કારણને જન્મ આપશે નહીં.જો માલના કબજા માટે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હોત તો આ બાબત અલગ હોત.

તેથી અમારો અભિપ્રાય છે કે વિવાદિત ચુકાદાને ટકાવી શકાતો નથી, જે તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે.અપીલની મંજૂરી છે.જો કે, આ કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ રહેશે નહીં.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

ડી. જી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.